

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVIII (13)
Štev. (No.) 27

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
6. julija (julio) 1961

Javna prosnja in poziv

Zbor zaupnikov Slovenske ljudske stranke za Argentino, zbran dne 25. junija 1961 v Buenos Airesu, je soglasno sprejel naslednjo spomenico:

Javno delo v inozemstvu ni lahko. Politično delo pa je še posebno težko. Zato je razumljivo, da imajo izseljenke narodnostne skupine vrsto nekdanjih zelo vidnih, javnih in političnih delavcev, ki so v izseljenstvu omagali in se umaknili. Eni so razočarani, drugi niso videli uspeha, tretji pa so se posvetili le pridobitnemu poslu. Tisti pa, ki so ostali in nadaljujejo delo, tako za izseljenko skupnost, kakor za narod v domovini, so dokazali, da so bili s tem delom povezani že nekdanj z dušo in srcem in da so preželi idealizma. Vršili so to delo tedaj, ko je prinašalo časti in uspehe; vršijo ga danes, ko prinaša razočaranje in včasih brezizglednost na uspeh.

Slovenec imamo v načelniku SLS in predsedniku Narodnega odbora za Slovenijo dr. Mihi Kreku moža, ki z obudovanjem vredno vztrajnostjo, potrpežljivostjo in požrtvovalnostjo nadaljuje javno in politično delo, odkar je pred 20 leti zapustil domovino.

V času komunistične revolucije je bil eden redkih v tujini, ki je naš položaj in našo borbo razumel. Spremljal je naše napore in nas branil tudi tedaj, ko je imel za osnovo le zaupanje v svoje nekdanje sodelavce, prijatelje in somišljenike, in nič drugega. Z vso požrtvovalnostjo se je lotil dela, ko smo kot begunci prišli v svet. Ne pretiravamo, če trdimo, da je noč in dan pisal spomenice, pisma in prošnje, iskal zaščite in pomoč za begunce ter iskal možnost izselitve. Prav tako je nadaljeval delo, ko smo prišli v izseljenstvo. Zopet gredo v tisoče in tisoče pisma, spomenice in predstave, ko je prosil, priporočal, pojasnjeval. Tudi ni zamudil nobene prilike, da je z osebnimi intervencijami iskal rešitve in pomoči. Težko bi našli danes Slovence v izseljenstvu, ki v tej ali drugi obliki, posredno ali neposredno ni bil deležen prizadevanj dr. Kreka.

Prj vsem tem delu pa je kot predsednik stranke in Narodnega odbora za Slovenijo kazal pot ne le Slovincem, ampak izseljencem vseh narodov Jugoslavije, po kateri naj gredo skupno v skupni borbi proti skupnemu sovražniku. Ključ je in kliče, da naj bo naš glavni in osnovni cilj osvoboditev domovine. Ko bo ta svobodna, pa naj si narodi Jugoslavije po medsebojnem sporazumu uredijo svoje svobodno življenje.

Velike vztrajnosti, požrtvovalnosti in ljubezni do svojega naroda je treba politiku in državniku iz Jugoslavije, da v izseljenstvu vztraja v borbi in delu, ko zapadni demokratični svet slepo podpira Titovo komunistično diktaturo, omalovažuje naše žrtve v borbi proti komunizmu ter napore demokratičnih javnih in političnih delavcev. Kljub vsemu temu dr. Krek vztraja v javnem in političnem delu.

Slovenci to delo v globoki hvaležnosti spoštujemo in cenimo. Tudi izseljenci drugih narodnosti dr. Krekovo delo cenijo in spoštujejo. Priznavajo mu, da je eden redkih politikov, ki stvarno presoja dolžnosti in cilje izseljencev. Slovenski izseljenski tisk v veliki večini dr. Krekovo delo priznava in ga v njegovem prizadevanju podpira. Sprejema vsako konstruktivno kritiko, ki je bila in bo vedno dobrodošla kot znak demokratičnega življenja svobodnih ljudi.

Žal, pa so med slovenskimi izseljenci stalni pojavi neke male skupine, ki se zbira okrog takozvanega slovenskega državnega gibanja. Ta skupina v svojih glasilih žali, kleveta in osebno napada razne slovenske javne delavce v izseljenstvu ter vedoma piše o njih neresnico. V prvi vrsti napada predsednika dr. Kreka, in to na način, ki jemlje ugled vse slovenske emigracije z dejstvom, da se morejo najti v njej osebe, ki so tako krivične, tako nedostojne in tako malo krščanske, kakor so največkrat anonimni pisci teh člankov, kakor tudi tisti, ki te članke razširjajo in plačujejo.

Zato se obračamo s prošnjo in pozivom na vse slovenske vodilne osebe.

Dvoboj za Berlin

Svetovna napetost zaradi Berlina, ki jo je zopet sprožil Hruščev, iz dneva v dan narašča. Berlin in z njim obe Nemčiji je tisto jabolko, v katerega bosta morala svobodni zahodni in zasužnjeni vzhodni tabor nekega dne ugrizniti, ne glede na to, da je strupeno za oba.

Na Zahodu se je v zvezi z Berlinom zgodilo v preteklem tednu naslednje:

Glavni tajnik NATO general Dirk U. Stikker je izjavil, da bi bil padeč Berlina v sovjetske roke smrtni udarec za zahodno obrambno zvezo. NATO bo v prihodnjih mesecih poskušal dokazati Hruščevu, da se bo usodno motil, če bo mislil, da Zahod ne bo branil Berlina. Stikker je imel triurni sestanek z Adenauerjem, nakar je še izjavil, da se bo NATO oboroževal naprej vse dotlej, dokler Moskva ne bo prenehala s pritiskom proti svobodnemu svetu. Tudi oboroževalna tekma ne bo prej prenehala.

Kennedy je imenoval za svojega vojaškega svetovaleca bivšega šefa štaba generala Maxwella Taylorja, ki je pred kratkim končal študij o vodstvu gverile.

MacMillan je v britanskem parlamentu izjavil, da je Moskva odklonila britanske predloge za rešitev berlinskega vprašanja, ni pa povedal, kakšne predloge je London dal. Dodal je, da soveti raje ustvarjajo umetno krizo, da bi dosegli svoj namen. Toda Anglija in njeni zavezniki imajo svoje dolžnosti do svobodnega Berlina, ki jih ne morejo opustiti. Sovjeti bodo morali spoznati, da se bodo mogli z Zahodom razgovarjati glede Berlina samo na temeljih, ki jih bo postavil Zahod.

Kennedy pa je na tiskovni konferenci slovesno opozoril ameriški narod, da bo moral v vojno, če bo Hruščev storil težko napako, če bo poskušal izrinuti Zahodnjake iz zahodnega Berlina. Prav tako je opozoril Hruščeva, naj ne stori iste napake, kakor so jo napravili ruski cesar Viljem, nacistični Hitler in fašistični Japonci, ko so mislili, da je Zahod v sebi razbit in da se ne bo branil. Zaenkrat ZDA še ne misli na mobilizacijo, vendar bo podvela vrsto varnostnih ukrepov v zvezi z nadaljnjim razvojem dogodkov.

Kennedy je tudi sklical na nujno sejo Državni varnostni svet, na katerem so razpravljali o vojaških in gospodarskih ukrepih, ki jih bodo ZDA morale izvršiti zaradi naraščajoče napetosti z ZSSR zaradi Berlina.

De Gaulle je dal z Alžirije odgovoriti v Francijo najmanj eno divizijo ter je ponovno dovolil ameriškim bombnikom z atomskimi bombami povratek na francoska letališča. De Gaulle je izjavil, da je ta dva ukrepa izvedel zato, da bi dokazal Hruščevu, da je Francija trdno povezana z Anglijo in ZDA v berlinski krizi.

ZDA se pripravljajo na nove pošiljke svojih čet v zahodno Evropo, s ka-

terimi bodo okrepile NATO. Prav tako so pozvale evropske zaveznike, naj povečajo vojaške sile.

Adenauer pa je v govoru na zborovanju nemške krščansko-demokratske stranke izjavil, da odklanja idejo o nevtralnemu Nemčiji, ki jo predlagajo komunisti, ker „kdor misli, da bi mogla Nemčija, zaradi svojega zemljepisnega položaja, ostati nevtralna med vzhodnim in zahodnim blokom, ta ne razume sovjetske ekspanzionistične politike zadnjih let“. Zahodna Nemčija mora dobiti atomsko orožje, ker mora biti oborožena z enakim orožjem, kakor ga ima njen sovražnik. V spopadu med Vzhodom in Zahodom bo namreč Nemčija prva žrtev.

Na Vzhodu, kjer so izzvali novo berlinsko krizo, pa so se dogodki razvijali takole:

Hruščev je po prvih grožnjah o neizbežnem podpisu separatnega miru z Vzhodno Nemčijo pretekle sredo izjavil, da se bo potrudil, da bo podpisal mir z Vzhodno Nemčijo do konca letošnjega leta. To pomeni, da more raztegniti rok za podpis miru na daljše dobo. Prav tako so njegovi diplomati začeli tipati med Zahodnjaki, če obstaja možnost za pogajanje glede Berlina in obeh Nemčij. Adenauer je na te pozitive odgovoril, da Zahod nima s sovjeti glede Berlina o ničemer razpravljati, drugi zavezniki pa so izjavili, da jim za taka pogajanja ni prav nič zaradi dosežanih izkušenj s sovjeti.

Ko je Hruščev dobil odgovor na svoj poskusni balon, je izjavil, da „se je pripravljen pošteno pogajati“ in da „nikomur ne grozi“. Postavil pa je naslednje pogoje za pogajanja: priznanje Vzhodne Nemčije, podpis separatnih mirovnih pogodb z Vzhodno in Zahodno Nemčijo in proglasitev Berlina za svobodno mesto, se pravi, umik zahodnih sil iz Berlina. Tak Berlin bi lahko potem vzpostavil stike s katero koli državo bi hotel.

Walter Ulbricht, vzhodno nemški komunistični predsednik, pa je s svoje strani objavil, da je pripravljen pogajati se z Adenauerjem o usodi obeh Nemčij, ki naj se združita sami, brez sodelovanja sovjetov ali zahodnjakov. Potem pa je objavil, da je podpisal ukrep, po katerem bodo morala vsa letala, opremljena z radiom, dobiti posebno dovoljenje od Vzhodne Nemčije za preletavanje njenega ozemlja do Zahodnega Berlina. Če pa bo katera država podpisala z Vzhodno Nemčijo redno letalsko pogodbo, potem zanj prejšnji omejitvi ukrep ne bo veljal. S podpisom take pogodbe pa bi država, ki bi pogodbo podpisala, vsaj delno priznala vzhodnonemški režim.

Prav tako je Ulbricht objavil, da se Vzhodna Nemčija tudi vojaško pripravlja za dan, ko bo podpisala mirovno pogodbo z ZSSR, ker bo „Zahodna Nemčija nedvomno sprožila nemire po naši državi, da bi preprečila podpis miru“.

Kuwait -- nova kriza na Sred. Vzhodu

Majhna puščavska država na robu Arabskega polotoka ob znanem Perzijskem zalivu je čez noč postala zanimiva in nevarna za ves svet, ko je iraški predsednik Kasim objavil, da Irak smatra to državo za sestavni del svoje države in da jo bo zato enostavno priključil.

Za Kuwait se do leta 1946 ni nihče menil, razen Anglije. Ta je vzdrževala protektorat nad to deželico 62 let ter ji je pred pol meseca podelila neodvisnost. Leta 1946 je Anglija odkrila v Kuwaitu neizmerno bogata ležišča petroleja, ki so bogatejša od petrolejskih ležišč v Venezueli ali v Teksasu. Skupno z angleškimi petrolejskimi družbami so začele v Kuwaitu črpati petrolej tudi ameriške petrolejske družbe ter danes privre dnevno iz peščene kuwait-ske zemlje nad 1,5 milijona sodov petroleja. Vlada države šejk Abdulah dobiva od petrolejskih družb vsak dan

.....nosti v izseljenstvu, na vse javne in politične delavce, na organizacije in na društva ter na vse posameznike, da s svojim vplivom dosežejo, da tak način pisanja preneha. To terjajo: dostojnost, ugled slovenske emigracije ter ideja o slovenski državi, katero pisanje in razširjanje takih člankov onečašča.

3 milijone dolarjev nagrade, s katerimi vzdržuje področje, na katerem živi ok. 200.000 ljudi. Kuwait je s temi dolarji, ki se vsak dan stekajo v državno blagajno, v zadnjih 15 letih silovito obogatel ter je preprežen s cestami, zgraden s stanovanjskimi poslopji, bolnišnicami, igrišči itd. Življenjska raven prebivalstva je ena najvišjih na Srednjem Vzhodu.

Dinastija šejka Abdulaha vlada v Kuwaitu že od leta 1756.

Anglija se je, kakor vedno, kadar gre za obrambo njenih gospodarskih koristi, tudi v slučaju Kuwaita hitro znašla. Poslala je v Kuwait takoj svoje vojaške oddelke, v Perzijski zaliv pred Kuwait pa nekaj bojnih ladij. Prav tako je šejk Abdulah mobiliziral svojih 2400 vojakov in jih razporedil ob iraški meji.

Irak za svojo zahtevo po Kuwaitu ni dobil zaslombe med drugimi arabskimi državami, zlasti ker bi se Kuwaita hotela polastiti tudi Egipt in Saudijeva Arabija. Zato sta ti dve državi pozvali še ostale arabske države, da se strnejo v obrambo neodvisnosti Kuwaita.

Anglija je Varnostnemu svetu OZN sporočila, da bodo njene čete takoj sto-

Praznik argentinske neodvisnosti

Mesec julij je praznik obeh Amerik. Države na tej polobli se spominjajo svoje neodvisnosti. Združene države Amerike so imele ta praznik v torek dne 4. julija, Argentina ga bo pa proslavljala v nedeljo dne 9. julija.

Ta dan je zgodovinske važnosti za Argentino. Kajti pred 145 leti so bili zbrani zastopniki naroda na narodnem kongresu v Tucumanu ter so slovesno proglasili politično neodvisnost Združenih provinc in objavili republikansko obliko vladavine, ki je v ustavi zajamčena še danes. 9. julij 1816 je tako postal rojstni dan argentinske republike. Tako je bila Majska revolucija iz leta 1810 zmagoslavno zaključena in spopolnjena, kajti s španskim cesarstvom je tedaj Argentina pretrgala vse dotedanje vezi ter začela živeti samostojno in neodvisno državno življenje.

Od tedaj naprej gradi Argentina lepšo in srečnejšo bodočnost svojim sinovom in hčeram ter tistim, ki si jo izbirajo za svojo novo domovino. Med temi so tudi številni slovenski rojaki, ki se pridružujejo z vsem srcem slavju vsega argentinskega ljudstva ter Argentini ob dnevu njene neodvisnosti pošiljajo tople pozdrave iz narodne himne

¡Al gran pueblo argentino salud!

pile v akcijo, če bi Irak poskušal prekorčiti kuwaitso mejo. Sovjetski delegat se na prvi seji Varnostnega sveta OZN ni hotel izjaviti za nobeno stran, ker pač še ni dobil navodil iz Moskve. Kazno pa je tudi, da Moskva še ni reagirala zato, ker je Irak zaigral proti Kuwaitu po svoje, ne da bi Mo-

skva za to prej vedela. V takih slučajih se Kremlj v začetku dogodkov ne pridruži nikomur, kakor se je to že zgodilo tudi v slučaju Libanona ali Sueza. Samo tam, kjer so izpadi organizirani iz Moskve, se istočasno z izpadom sproži tudi ves propagandni aparat Moskve.

IZ TEDNA V TEDEN

Argentinski predsednik dr. Frondizi in paraguayski gen. Stroessner sta imela sestanek v nedeljo, 2. julija, na posestvu Barrerito, 150 km južno od paraguayske prestolnice Asunción. Razgovori so potekali v prijateljskem vzdušju, kar je razvidno iz tiskavic, ki sta jih imela oba predsednika med kosilom. Gen. Stroessner je želel Argentini še večji napredek in napipal dobremu sosedstvu ter prijateljstvu, ki naj bo vedno med obema državama, kakor so reke, ki jih imata skupno. Dr. Frondizi je pa naglašal, da Argentina želi močno in napredno republiko Paraguay. Prav tako je zatrjeval, da bo Argentina ostala zvesta velikim idealom demokracije, svobode, pravice in napredka in da to želi tudi za vse ljudi na svetu.

V Peruju so imeli v nedeljo po 21 letih prvo uradno štetje prebivalstva. Po podatkih OZN je imel Peru leta 1959 10.524.000 ljudi.

V brazilskem parlamentu imajo živahno debato o vladnem dekretu, s katerim naj bi vlada dobila večji nadzor nad programi radijskih in televizijskih oddaj. Opozicijski poslanci silovito napadajo predsednika Quadrosa, češ da začenja omejevati svobodo tiska in govora.

Mehiška vlada je zaplenila tri tone propagandnega materiala za sedanji kom. kubanski režim, ki so ga kubanski nasilniki poslali z letalom v Mehiko.

Kubanski zun. min. Raul Roa je naglasil, da je Kuba v berlinskem vprašanju odločno na strani kom. bloka, kajti „Kuba je porodbeno vezana in postavljena za predstavo v borbi za likvidacijo imperializma in neokolonializma ter dosega primerne pogoje za razorožitev in za doseg mirnega sožitja“.

Predsednik ZDA Kennedy je prejšnji teden z veliko nejevoljo ugotovil, da je hlastanje za časopisnimi učinki v ZDA še vedno večje, kakor pa krasti in varnost države. Kajti ugotovil je, da so

IZGREDI FRANCOSKIH KMETOV

Francoski kmetje so se pred tremi tedni začeli organizirati in prirejati v severni Franciji blokade cest s traktorji in drugimi vozili, napadati javna poslopja in groziti z napadi na policijo, ker da vlada še vedno ne izvesti potrebne agrarne programa, ki ga obljublja že toliko časa. Nemiri so se razširili čez srednjo Francijo do južne obale na Sredozemlju.

Francoski ministrski predsednik Debré je pozval delegacijo kmetov na razgovor v Pariz, kjer jim je obljubil, da bo vlada podprla kmečko prebivalstvo s finančnimi dokladi za nizke cene, ki jih morajo kmetje nastavljati za poljedelske pridelke zaradi superprodukcije. Cene poljedelskih pridelkov so letos v Franciji silovito padle ter kmetje zahtevajo pomoč od vlade.

Pogajanja med vlado in kmeti niso uslela ter je prišlo v začetku tega tedna do novih protestnih demonstracij in nastavljanja barikad s traktorji po vseh pokrajinskih cestah v državi.

prejšnji teden nekateri listi objavili strogo tajne ameriške vojaške ukrepe, ki jih je izdal Pentagon za varnost Zahodnega Berlina, in to še prej, predno jih je dobil iz Pentagona sam predsednik Kennedy. Preiskavo vodi tiskovni šef Bele hiše Pierre Salinger.

Člani odbora „Traktorji za svobodo“ v ZDA so obvestili kubanskega diktatorja, da je „nezdržljivo z njihovo častjo in koristmi ZDA, da bi ZDA plačala odškodnino za invazijo dne 17. aprila. Zato ni pripravljena dati Castru ne 28 milijonov dolarjev in niti ne 28 dolarjev. Castro je prvotno zahteval za izpustitev na svobodo za ujete polit. nasprotnike 500 lahkih poljedelskih traktorjev. Pozneje je namesto lahkih zahteval težke, na kar pa odbor „Traktorji za svobodo“ ni pristal. Castro je zatem zahteval lahkih traktorjev za 28 milijonov dolarjev, kolikor da znaša škoda, ki je bila povzročena ob aprilski invaziji. Tudi ta predlog so v ZDA odklonili in s tem napravili konec odvratnemu kupčevanju s človeškimi bitji, s katerimi je Castro hotel umazati čast in ugled ZDA.

V Ekvadorski republiki so krščanski socialci prešli v odkrito opozicijo proti vladni Velasca Ibarra. Očitajo mu neiskrenost in nedoslednost prikazujejo z naslednjimi ugotovitvami: v ponedeljek vlada objavi zatrdilo, da ni komunistična. V torek pošlje svoje zastopnike v komunistične države, v sredo odstavi svojega zastopnika v Castrovi Havi, v četrtek objavi izjavo, s katerimi daje vso podporo Castrovim političnim ciljem, v petek pa pošlje pobožen pozdrav kat. Cerkvi. Končno krščanski demokrati naglašajo, da ljudje v Ekvadorski republiki ne živijo v demokraciji, ampak samo v potvorjeni demokraciji.

V Londonu je bil umeščen kot stoti kanterberijski nadškof naslednik Geoffrey Fisherja dr. Artur Mihael Ramsey. V nastopnem govoru je zahteval več svobode za anglikansko cerkev. Če je angl. cerkev od države ne bo dobila, se bo od nje ločila Zavzemal se je tudi za enakost ras na svetu.

Italijanski zun. minister dr. Anton Segni je po neuspelem sestanku z avstrijskim zunanjim ministrom Brunom Kreyskim za rešitev vprašanja avstrijske manjšine v Italiji, odšel na tridnevni obisk v Beograd. Po razgovoru s Titovim zun. ministrom Kočom Popovićem je bilo objavljeno skupno sporočilo za javnost, da vladi obeh držav pozivata ostale države na svetu naj podvoje svoje sile za mirno rešitev še nerešenih svetovnih problemov v duhu načel ustanovne listine OZN. Segni je bil sprejet tudi pri Titu, ki je sedaj rekonvalescent na otoku Vanga nasproti Brionom.

Vatikansko glasilo „Osservatore Romano“ je 1. julija slavilo 100-letnico izhajanja. Za ta jubilej je list izšel na 60 straneh. Isti list je te dni znova napadel kubansko vlado zaradi preganjanja katoliške duhovščine na Kubi.

„Kaj dela Tito v Aziji, Latinski Ameriki in Afriki?“

PREDAVANJE WILLIAMA H. SMITHA DNE 19. MAJA V COMMONWEALTH CLUB OF CALIFORNIA
SHERATON PALACE HOTEL, SAN FRANCISCO, CALIFORNIA

Commonwealth Club of California je združenje močno vplivnih ljudi, trgovcev, industrijcev, finančnikov, ljudi svobodnih in akademskih poklicev, ki zavzemajo prva mesta v svojih družbah. To je eden najvažnejših klubov v Ameriki. Na svojih sestankih ima klub predavatelje z vrhov ameriške in mednarodne družbe. Klub posveča svojo pozornost najtežjim, najbolj porečim in najbolj spornim sodobnim vprašanjem. Industrijec William H. Smith, ki je menda edini Amerikaneec, ki posveča svoj čas delu za osvobodjenje jugoslovanskih narodov in za reševanje političnih begunccev iz Jugoslavije, je že drugič nastopil v tem klubu s predavanjem o Titovem komunizmu.

Predavanje je vzbudilo zanimanje, dele so objavili ameriški listi, ponovile so jih radijske oddaje v Californiji in Oregonu, prenašala je dele predavanja tudi televizija v San Franciscu. Mesečnik „Task Force“ v številki za junij in julij objavlja celotno predavanje. To številko „Task Force“ bodo dobili vsi člani Congress-a, vsi važnejši vladni uradi, univerze in ustanove, ki se bavijo z vprašanji, ki so važna za ameriško zunanjo politiko.

Gospod William H. Smith je s svojim nastopom v klubu Commonwealth of California spravi boleče vprašanje ameriškega podpiranja Tita in njegove komunistične vlade zopet v ameriško javnost prav sedaj, ko po vseh znakih in napovedih vlada na novo pregleduje, spreminja in dopolnjuje načrte svoje bodoče zunanje politike in dajanja pomoči drugim vladam, državam in narodom. Hvala mu za to delo v imenu naročnikov in bralcev, čestitamo in želimo, da bi g. Smith žel popolen uspeh v dobro vseh narodov Jugoslavije, posebej Slovencev.

G. Smyth je v predavanju rekel to-le: Gospod predsednik, cenjeni gostje, člani Commonwealth Club-a of California in ostali prijatelji!

Hvala vam, da ste mi dali že drugič častno priložnost, da nastopim med vami.

Sedmega maja 1954 sem v tem istem klubu govoril o temi „Tito — čigav trojanski konj?“

Veliko se je spremenilo v teku teh sedem let. Sovjetski tanki so zmleli pokus Madžarov, da s seboj stresejo komunistični jarem, medtem ko je naša vlada nekaj pomomljala o svojem ogorčenju, sicer pa sedela prekrizanih rok. Komunistična Kitajska je poteptala svobodni Tibet, komunistem si je podjarmil Severni Vietnam kljub vsemu našemu govorjenju. In zdaj imamo Kongo in Kubo.

Poleg vsega tega je naša vlada ves ta čas pomagala Titu, človeku, ki je pobegnil iz svoje države junija 1944, ko mu je gorelo pod nogami, ki ga je Stalin ustoličil kot oblastnika potem, ko je maršal Tolbuhin pregnal Nemce iz Beograda v oktobru 1944.

Vi vsi poznate zverinski poboj deset tisoč poljskih častnikov v Katinu med drugo svetovno vojno. Toda malokdo ve da veliko večja Titova zverinstva. Zverinski zločin je storil, ko je mobiliziral 200 do 300 tisoč mladih Srbov, neizvezbanih, mnogi brez orožja, da so mu služili kot živid med njegovimi partizani in Nemci, ki so se umikali od Beograda tja do Zagreba leta 1944-45.

Vi ne veste, da je Tito poklal v Sloveniji v maju in juniju 1945 okoli 120 tisoč Jugoslovancev; okoli 80.000 Hrvatov pobitih od Dravograda do Trbovelj, okoli 20 do 30 tisoč Slovencev in 10 do 20 tisoč Srbov pobitih v Kočevskem gozdu in v raznih drugih delih Slovenije. O teh zločinih v Sloveniji se seveda v Titovi Jugoslaviji ne sme govoriti. Čudno pa je, da jih tudi inozemstvo ne pozna, čeprav so to najbrutalnejši zločini druge svetovne vojne.

Gospodje, jaz govorim kot poslovni človek, ki je preživel 43 let v stikih s komunisti, z Jugoslavlani in drugimi tujimi narodi: na Kavkazu, v Perziji, v Turčiji od 1920—21 in nato od 1921—41 v predvojni Jugoslaviji, kjer sem vodil

TITOVO DELO ZA MOSKVO

Predaleč bi nas odvedlo, če bi tu skušali dati popolno poročilo o Titovem delu za Moskvo in proti nam. Zato bom povedal samo nekaj primerov Titovih naporov v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki, ki smo jih praktično financirali mi z našo „pomočjo“.

1. Titova pogodba s Halie Selassie-m, da je Tito poslal medicinsko in tehnično misijo v Etiopijo. Tito je 1954 poklonil cesarju jahto, ki je bila vredna milijon dolarjev. Tako je odprl pot za Sovjete.

2. Titovo potovanje 1954 v Grčijo in Turčijo.

3. Titovo potovanje z jahto pozimi 1954—55 po Indiji in Burmi. Z njim je bilo 50 uradnikov, časnikarjev, častna vojna garda. Jahto je spremljala mornarica. Tedaj je Tito utiral teren za obisk Nehru-a in U Nu-a v Moskvi in za potovanje Bulganina in Hruščeva po Indiji, Burmi, Afganistanu, ki so jih dejansko opravili kasneje leta 1955.

4. Obisk Bulganina in Hruščeva v Titu v Jugoslaviji v maju in juniju 1955 je bil zame kot poslovnega človeka hitro poplačilo za dober Titov posel na poti po Indiji in Burmi. Ta obisk je dvignil Tito v rgle v komunističnem svetu, a ironija je, da je dal protitovskim elementom v naši vladi priložnost, da so rekli: „Bolje bo, da Titu damo še več...“ mogoč bi se vrnil k Moskvi“.

svoje podjetje. Od tedaj do sedaj sem pa neprestano v zvezah z Jugoslavlani (nekaj tudi s titovci) in drugimi begunci. Vse to skupno z dopisovanjem in čitanjem jugoslovanskih in tujih listov mi je omogočilo, da sem popolnoma na tekočem glede vsega, kar se dogaja v Jugoslaviji.

Ker imam to skušnjo, se mi zdi, da samo zato, ker v Beli hiši, Državnem tajništvu, Osrednji obveščevalni organizaciji in v sorodnih ustanovah nič ne poznajo tujih narodov in splošnega razpoloženja ljudi, more priti do tega, da pomagamo Titu, ki je zvest komunist in vneto deluje za razdejavanje Združenih ameriških držav.

Neverjetno, pa vendar: Naša vlada ni vpoštevala niti Titovih govorov, ki so bili vsi na črti svetovnega komunizma, naj jih je govoril doma ali v tujini, ni se ozirala na titovska glasovanja v korist Sovjetov v Združenih narodih, niti na to, da je odobral sovjetsko intervencijo v Madžarski 1956, niti na dejstvo, da Tito neprestano drži s Sovjeti v svetovnih dogajanjih.

Očividno naši „zunanje politični“ in „obveščevalni“ organi verujejo, da Tito tega, kar reče, ne misli zares. Pravi, da je komunist, pa „ne misli tako“. Tudi Hitlerju niso verjeli, ko je odkritosrečno povedal svojo vero in svoje namene. Ta napaka nas je preveč veljala.

Mi smo dali Titu blizu štiri milijarde dolarjev, nekaj v gotovini, nekaj v drugih oblikah pomoči. To je Titu omogočilo, da naše resnične jugoslovanske prijatelje drži v sužnosti, komunistični sužnosti, ki bi se je po večini vsi radi otresli, če bi se jim nudila prilika. To mu je tudi omogočilo, da financira svoja osebna potovanja po Aziji in Afriki (naslednje pa bo po Latinski Ameriki), da pošilja agente in misije v Azijo, Afriko in Latinsko Ameriko, da financira projekte v teh državah, da se je nedavno mudil deset tednov v afriških državah in krčlil — kot to vedno dela — krčlil teren za svetovni komunizem in Moskvo in hujškal te države, da bi v Združenih narodih glasovale za tvedbo komunistične kontrole v tej organizaciji.

5. Titovo potovanje v Egipt in Etiopijo v letu 1956.

6. Titovo potovanje pozimi leta 1958—59. Začelo se je s sestankom v Nasserjem, potem se je nadaljevalo po Burmi, Indoneziji, Indiji, Ceylonu, Etiopiji z avijonom, Sudanu, Egiptu skupno z Nasserjem, po Siriji in končno z jahto na Rhodes, kjer je Tito „obdeloval“ Grke, in domov v Jugoslavijo. Potoval je v sijaju, da so se mu divili orientalc.

7. Titova „misija dobre volje“ je od 25. junija do 22. avgusta 1959 uradno obiskala Mehiko, Kosta Riko, Honduras, Kubo, Haiti, Venezuelo, Kolumbijo, Ekvador, Peru in Bolivijo, a neuradno tudi Brazilijo in Argentino, skupno 12 držav.

To ni bila trgovinska misija v zapadnem smislu. Vodila sta jo dva stara partijca: Vladimir Popović in Josip Brilej. Oba sta vdana delavca za napredek svetovnega komunizma. V misiji sta bila tudi Borivoje Jelčić in Stane Južnič, ki sta ji dala gospodarsko in zunanje obeležje in Josip Vrhovec, urednik zagrebskega lista „Vjesnik u Srijedu“. On je imel nalogo poročati in delati propagando. Torej perfektna garnitura.

Ta misija je krojenila s Hruščevu politično linijo koeksistence, mira, nevmešavanja v zadeve drugih držav (spomnite se Madžarske 1956) in po-

nujala latinsko ameriškim državam kulturno, gospodarsko in politično sodelovanje. Prikazovala je Jugoslavijo kot politično neodvisno državo, ki uspešno rešuje svoja gospodarska vprašanja in je zlasti interesirana v finančiranju nerazvitih držav. Seveda pa nikjer in nikdar niso omenili ameriške pomoči, ki jim je sploh omogočila goli obstanek.

Pod vodstvom Popovića in Brileja je ta misija opravila izvrsten posel proti Združenim ameriškim državam za širjenje komunizma. Povsod so jo toplo sprejeli. Samo dva meseca po njenem obisku na Kubi je Titov minister zunanjih zadev Koča Popović, ki je komunist že od mladih študentskih let v Beogradu, zapustil zasedanje generalne skupščine Združenih narodov v New Yorku, da je obiskal Castra in Guevaro na Kubi in z njima konferiral.

8. Medtem, ko je jugoslovanska misija operirala po Latinski Ameriki, je odgovarjajoča kubanska misija, ko se je vračala z Daljnega Vzhoda, obiskala Jugoslavijo, kjer se je zadržala devet dni. V Evropi se ta kubanska misija sicer nikjer ni ustavila, edinole v Jugoslaviji. Šef te misije, Guevara, je rekel ob prihodu v Beograd: „Naša želja je, da vidimo vse, kar le moremo, da bi na Kubi uporabili tiste jugoslovanske skušnje, ki nam morejo koristiti.“

9. Prisotnost Svetozarja Vukmanovića-Tempe, predsednika Zveze sindikatov Jugoslavije pri kongresu sindikalistov v Čilu v decembru 1959. Potem je Vukmanović obiskal tudi druge latinsko-ameriške države. Ko se je vrnil domov, je odšel na mesečne „počitnice“ v Sovjetsko zvezo.

10. Obisk Toma Granfila, direktorja Titove Banke za Zunanjo trgovino in visokega člana UDBA (tajne policije) v Argentini, Brazilu in Venezueli koncem leta 1959. Njegov naslov je dobra kamuflača, toda taki ljudje ne potujejo samo zaradi trgovine.

Mnogi Jugoslavlani v Latinski Ameriki, ki zelo malo vedo o komunizmu in ki so pod vplivom propagande mnogi postali Titovi pristaši, med drugo svetovno vojno, so pod silo novih razmer postali koristni za operacije Titovih agentov v Latinski Ameriki, operacije, ki so odigrale svojo vlogo tudi v kubanski zmedi, kar je očividno prezrla naša vlada in celo naše časopise.

11. Obisk jugoslovanske delegacije pod vodstvom Svetozarja Vukmanovića-Tempe Mareku in Ghani v septembru leta 1960. Verjetno je ta obisk mogoče spraviti v zvezo s pristankom Maroka, da je v novembru 1960 prvič sprejel pomoč od komunističnih držav kljub pomoči, ki smo jo mi dali Maroku.

12. Titov podpredsednik, Edvard Kardelj, je obiskal Nasserja v Kairu v decembru 1960. Izdala sta obvestilo o skupni politiki Združene arabske republike in Jugoslavije tako glede splošnih svetovnih odnosov kot posebej z ozirom na Kongo in Alžir. Vse to v duhu sovjetske linije. Obiska Vukmanovića-Tempe in Kardelja se lahko spravi v zvezo s konferenco voditeljev Maroka, Ghane, Združene arabske republike, Mali in alžirske uporniške vlade, ki je bila dne 3. januarja 1961 v Casablanci.

13. Lanskoletno potovanje Titovega pravoslavnega patrijarha Germana po bližnjem in Srednjem Vzhodu se mi je zdelo kot krčenje terena za naslednje potovanje moskovskega pravoslavnega patrijarha Alekseja z desetimi vladikami in velikim spremstvom po istih krajih. Aleksej je delil darove in „pospeševal pravoslavlje“. Ti dve potovanji, če jih opazujemo v zvezi s sličnim potovanjem jugoslovanskega Reis Ul Ulema (muslimanskega verskega po-

SKLADNOST TITOVEGA GOSPODARSTVA Z GOSPODARSTVOM SOVJETSKEGA BLOKA

Prvomajski proglasi v Beogradu in Moskvi, vzajemni obiski delegacij sindikatov Jugoslavije in vseh komunističnih držav so še enkrat potrdili edinstvo komunističnih vlad, ki jih dirigirajo komunistične partije njihovih držav.

Zgodilo se je pa, da je bila zaradi konference o Laosu v Ženevi in zaradi predstoječega sestanka Kennedy-Hruščev odložena izvršitev vzajemnih obiskov ministrov zunanjih zadev Moskve in Beograda. Hruščev in Tito vsekako čutita, da je bolje, da se obiska hranita kot pretnja bodočnosti in da sedaj zaenkrat ne dvigata prahu.

Lansko leto je Titova vlada dobro vedela, da ne bo mogla izvesti reform, ki jih je sklenila 1957 in da ne bo do-

glavarja) leto poprej, izgledata značilni z ozirom na odnose teh treh napram komunističnim vladam. Človek se mora vprašati: „Ali Hruščev in Tito ne pripravljata neke poteze s pomočjo Cerkva?“

14. Titovo nedavno potovanje po afriških državah Ghana, Togo, Liberija, Gvineja, Mali, Maroko, Tunis in Egipt, je bilo značilno delo za komunizem in proti nam. Washington in naš tisk učividno nista bila pozorna na to. Ko je Tito prišel v Ghano, kamor se je pripeljal na svoji jahti „Galeb“ v spremstvu treh rušilcev in ene tovrne ladje, je prav gotovo impresioniral narode, ki jih je obiskal zaradi socializma (komunizma). Posebno osebe pokloni in roba, blago za nove trgovine jugoslovanskih izdelkov so k temu pripomogli.

Tito je pohvalil narode, ki jih je obiskal, da so se osvobodili „kolonialnega“ podjarmljenja (s strani zapada). Obsodil je mešanje tujih sil v notranje zadeve držav in podčrtal pravico vsakega naroda, da sam izvoli svoj lastni politični sistem (čisto je pozabil na svoje odobravanje sovjetske intervencije v Madžarski 1956 in na suženjstvo Jugoslovancev).

Pripovedoval jim je, kako so Jugoslavlani obnovili svojo državo, ker so delali v duhu socializma (komunizma), pri tem pa ni omenil niti ameriške, niti kake druge pomoči, ki so vse to omogočile.

Po Titovem obisku v Tunisu izgleda, da so Bourghiba in Tunizijci bili zadivljeni nad sijajem Titovega prihoda: Jahta, rušilci, tovrna ladja in njegovi govori. O njem so govorili kot o „enem izmed najbolj slavljanih branilcev svobode na svetu“. Očividno so to govorili ljudje, ki nimajo pojma o njegovem mesarskem klanju Jugoslovancev (o čemur smo že govorili).

Medtem, ko je bil Tito v Tunisu, je Souvanna Phouma, ki je za zapadne sile „bivši predsednik“ vlade Laosa, preživel dva dni v Beogradu kot gost jugoslovanske vlade in razpravljal o situaciji v Laosu.

Sporočeno je, da bo predsednik Indonezije, Sukarno, obiskal Beograd v juniju 1961. Kratko povedano, Tito, ki ga mi financiramo, se dejansko skuša vmešavati v svetovno politiko.

Od 17. do 22. aprila je bil Tito v Egiptu na poslednji postaji svojega potovanja po Afriki. Tito in Nasser sta na svojem devetem sestanku obsodila nedavno invazijo Kube, svečano izjavila svojo vdanost Castru in — kot običajno — podprla sovjetsko politično linijo. Vključila sta tudi kritiko Izraela zaradi politike te države napram Arabcem. Naj še to pripomnim, da bi se arabski begunci prav lahko preselili v arabske dežele, ki bi potrebovale naselečenje, da bi jim obdelovali zemljo. Tamošnje neobdelane površine bi bilo mogoče kultivirati po načrtih, ki bi zahtevali mnogo manjše zneske nego je ogromna vsota denarja, ki smo ga dali Titu.

Ko je bilo končano afriško romanje, je Beograd javil dne 25. aprila, da bo sta sovjetski in jugoslovanski minister zunanjih zadev izmenjala obiske: jugoslovanski bo šel najprej v Moskvo v prvi polovici maja, da „pomiri spore“ s Sovjeti, nato pa bo sovjetski minister Gromiko obiskal Beograd.

Po mojem mišljenju bi to bilo prehitro „izplačilo“ za Titovo delo za svetovni komunizem, ki ga je opravil na potovanju po Afriki. Namen bi bil, da se Titu okrepí ugled in položaj v svetovnem komunizmu, da se v Washingtonu vzbudi zaskrbljenost in da se vsakemu, ki je za Tita v naši prestolnici, da prilika, da svetuje in reče, da mu je treba dati še več.

segla ciljev, postavljenih in tedaj objavljenih v petletnem načrtu za 1957-61. Edina rešitev iz poloma, ki so ga povzročili luksuzno življenje komunističnih voditeljev, pošiljanje in vzdrževanje dragih misij v inozemstvu, korupcija in napačno poslovanje doma in odpor kmetov, je bila v tem, da dobe titovci še več dolarjev.

Zato je vlada objavila, da so bili v štirih letih doseženi cilji petletnega načrta in da je tako bilo prihranjeno eno celo leto. Zato hoče vlada sedaj začeti nov petletni načrt (1961-1965). Potem, ko so dali lažljivo poročilo o namišljenem uspehu prejšnjega petletnega načrta, so ugotovili in sporočili, da bi radi pristopili v GATT (General Agreement on Tariffs and Trade). Da

ARGENTINA

Predsednik republike dr. Frondizi bo ob koncu leta odšel na prijateljski obisk v Kanado, Indijo, Tajlandijo in Japonsko.

Za novega ministra za delo in socialno varnost je imenovan biv. drž. tajnik za pravosodje dr. Bruno Quijano, ki je v tem resoru zamenjal prejšnjega ministra dr. Anzoreno. Ta je odstopil zato, ker je prevzel kandidaturu za guvernerja prov. Bs. Aires na listi vladne radikalne stranke. Novi min. za delo in soc. varnost je 36 let star ter je doma iz mesta Goya v prov. Corrientes. Po končani univerzi je bil nekaj časa odvetnik, nato pa vseuč. profesor, končno pa drž. tajnik za pravosodje.

V Buenos Airesu je bilo v petek izredno slabo vreme. Deževje je spremljal močan veter. Zaradi slabega vremena je prišlo na buenosaireskem letališču do velike nesreče, kajti zaradi slabe vidnosti je pilot potniškega letala pristal že na razsvetljenem prostoru pred letališčem, misleč, da je že na letališču samem. Pri pristanku letala so eksplodirali tanki z nafto. Močni plameni so takoj zajeli vse letalo. Rešiti se je moglo sam 12 oseb, od katerih je ena pozneje podlegla poškodbam, zgorelo pa so 22 potnikov in članov posadke. Letalo je prispelo v Bs. Aires iz Salte in Córdoba.

Na buenosaireski univerzi je bil zopet škandal. Na fakulteti za pravne in socialne vede so slušatelji-levičarji, simpatizerji kubanskega komunističnega nasilnika Castra pripravili sestanek, na katerem naj bi govorila mati kubanskega gospodarskega diktatorja dr. Guevare, Argentina po rodu, Celia de la Sierra de Guevarra Lynch. V avli je pa bilo takoj jasno, da zborovanje ne bo poteklo v redu, kajti nasproti sta si stali dve skupini: levičarji in protikomunisti, med katerimi so prevladovali skrajni desničarji. Med obema skupinama se je po krajšem besednem dvoboju razvnel silovit pretep, med katerim je bilo odvrženih tudi več bomb s solzivcem. Na vse strani so leteli kosi razbitega pohištvo izza postavljenih barikad in padlo je tudi več strelcov. Komunisti so spreviedeli, da bodo podlegli in so se zato razbežali po fakulteti, več se jih je zaprlo v eno izmed sob. Ker jim zasledovalci niso mogli do živoga, so pred vrati zažgali kupe papirja. Požar so zadušili gasilci. Izgredi na univerzi so našli naposledno obsodbo v javnosti. Listi pozivajo vseučiliško upravo, naj napravi red, da univerze ne bo več mogoče izrabljati komunistom v čisto politične namene. Nekateri listi so pa kar odkrito postavili vprašanje: Kaj ima iskati Donja Celia de la Sierra de Guevara Lynch na pravni fakulteti. Zaradi te ženske je namreč prišlo tudi do velikih izgrediv v brazilskem mestu Recife, kjer ji je dekan fakultete prepovedal govoriti v vseuč. poslopiju. Zaradi te prepovedi so komunistično usmerjeni študentje proglasili stavko in grozili z nemiri, brazilska vlada je pa odgovorila na grožnje študentov z odposiljanjem močnih vojaških oddelkov v mesto z naročilom, da za vsako ceno ohranijo mir in red.

bi mogli izvesti denarne in trgovinske reforme, ki jih zahteva GATT, so zaprosili pri International Monetary Fond za posojilo 340 milijonov dolarjev.

Naša vlada je vgriznila tudi v ta trnek. In to prav takoj zatem, ko smo Bonn moleovali za nemško pomoč, da se omeji odtok naših zlatih rezerv in prav takoj potem, ko je Tito napadel zapad pri posebnem zasedanju jugoslovanskega „parlamenta“, češ, da je ta glavni vzrok sporov na svetu. Tito je dobil 275 milijonov dolarjev od International Monetary Fund-a zapadnih držav in od teh 100 milijonov naravnost od Združenih ameriških držav.

Kakor so vse vzhodno-evropske komunistične vlade spremenile svoje petletne načrte, da bi jih končale istočasno s sovjetskim načrtom za 1958—65, tako je tudi reforma Titovega načrta uvrstila v isto kolo njegovo gospodarstvo z gospodarstvom sovjetskega bloka.

Menda v želji, da mu oskrbi dovolj podpore, da nam bo še mogel delati sitnosti, je naš Development Loan Fond (Sklad za podpiranje razvoja) dal Titu dne 3. januarja 1961 posojilo v znesku 27.700 dolarjev za tri industrijske projekte. Med temi je tudi dograditev tovarne jekla v Zagrebu (medtem pa naša industrija jekla dela le s polovico svoje zmogljivosti). Dne 23. februarja 1961 mu je World Bank (Svetovna banka) dala 30 milijonov dolarjev za hidroelektrično centralo v Senju in za pripadajoče električno omrežje, Export-Import Bank je k temu dala „samo“ še 50 milijonov dolarjev, a zadnji teden v aprilu 1961 mu je naš

Novice iz Slovenije

Umrli so. V Ljubljani: Elza Karlovec, altistinja ljubljanske opere, Franc Hočevar, upok., Eva Debelak, roj. Lobe, Vandot, uslužb. okrajnega sodišča, Pavla Zupančič, roj. Novak, Rudolf Ivanka Slapničar, Lojzka Učak, šivilja, Karol Kanoni, Marija Mežič, Metod Razpotnik st., polic. nadz. v p., Maks Pušnik, miz. pom. v p., Miroslava Dolanc, Marija Velkavrh, roj. Smrtnik, Angela Bezlaj, učit. v p., Jakob Žakelj, upok. Tob. tov., Jožef Valentincič, Marija Kramaršič, Filip Žebovec, elektro-monter, Ana Sedej, upok. Tob. tov., Andraž Kajzer in France Rojšek, prof. v p. v Celju, Jože Rupar iz Tomažinov, Anton Nahtigal iz Šmihela pri Žužemberku, Ciril Škrbe v Kamniku, Ana Gorčičar v Mozirju, Ivan Hočevar v Trbovljah, Marija Zajc, roj. Erjavec v D. M. v Polju, Lovro Jerab, žel. v p. v Borovnici, Janez Kisovec v Poljani, Nežka Gaber, roj. Dremelj, učit. v Stični, Per-ti Erker, roj. Hammerlitz v Dol. Logatcu, Ana Papler na Bledu-Rečici, Seba-

stijan Ferluga v Izoli, Franc Podržaj, ekonom. Dij. doma v Šmihelu pri Novem mestu, Jože Bitenc v Sostrem, Anton Raztresen, žel. v p. v Lukovici, Juka Glas, vdova Špilar, roj. Šmit v Trbovljah, Anton Žagar v Žagi, Emil Papan, pos. v Zabukovju nad Sevnico, Ema Funa v Selu pri Štjaku, Franc Stare, uslužb. tovarne Oljeric v Briltofu pri Kranju, Franc Račič, obč. usl. v Vidmu-Krškem, Anton Lesjak, kmet v Stični, Lojze Urek, šef. kraj. urada v Dobovi, Mijo Mezga v Medvodah, Ivan Mercin iz Koprivnice na Krasu, Anton Štancer, usl. v p. v Vidmu, Stan-ko Šlebir v Kamniku, Jože Jarm v Le-scuh, prof. ing. Josip Kropač, biv. prof. za rudarstvo na tehn. fak. v Lj. b. v Marijanskih Laznih, Ivan Krmel, obra-tovodja na Pivki, Ivana Vrtovšek v Trbovljah, Jerica Peneš, roj. Perko v Kranju, Franc Hvala v Dekanih, Kata-rina s. Jožefa Hočevar v Mengšu, Iva-na Meršina iz Koprive na Krasu in dr. Tomaž Furlan, zdravnik na Golniku.

SLOVENC V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Proslavo sv. Cirila in Metoda so imeli Slovenci na področju Vel. Bs. Airesa v nedeljo, dne 2. julija. Bila je popoldne ob 4 v Ramos Mejia. V dvorani se je zbralo lepo število rojakov. Proslava je začel g. dr. Pavel Krajnik, ki vrši dušno pastirsko službo med tuk. ruski-mi kat. verniki. Imel je vsebinsko bogat in lep govor o sv. bratih Cirilu in Metodu ter o nalogah za zedinjenje krščanskih cerkva.

Po njegovem govoru je akademik Tine Debeljak občuteno deklamiral dve pesmi iz zbornika Kraljestvo božje. Prva je bila od koroške pesnice Hartmanove, druga pa od Stanka Janežiča; za njim je I. Žužek prebral prav tako iz omenjenega zbornika dve molitvi za zedinjenje.

Naslednje točke je imel pevski zbor Gallus. Pod vodstvom dr. Savellija je lepo zapel štiri pesmi, najprej pesem za zedinjenje, zatem Slovansko pesem. Tej je sledila pesem v čast sv. Cirilu in Metodu, za zaključek pa je zadonela mogočna Ti si Peter, Skala.

Po proslavi v dvorani je bila v ramski župni cerkvi sv. maša po vzhodnem obredu. Imel jo je g. dr. Pavel Krajnik, med njo so pa ubrano prepevali ruski pevci predpisane liturgične pesmi. Ob koncu je bilo poljubljanje križa. Vsi udeleženci proslave in sv. maše po vzhodnem obredu so dobili tudi lepe spominske podobice.

V kulturni večer je bil v soboto, 1. julija, v priredbi Glasbenega odseka Slov. kulturne akcije. Pred pričetkom je spregovoril nekaj lepih besedi Ruda Jurčec v spomin pokojnemu ravnatelju Marku Bajuku, ki je bil tudi ustvarjalni član Slov. kult. akcije. Poudarjal je zlasti, kako poln je bil še načrtov za

delo na glasbenem področju. Nato je predaval prof. Geržinič o moderni glasbi. Karakteriziral je glavne skladatelje moderne glasbe Schoenberga, Stravinskega, Hindemitha, Prokofjeva, Bartoka in druge. V tej zvezi se je pomudil tudi pri Slovincih Mariju Kogoju in Ostercu. Napovedal je, da bodo Kogojeve črne maske verjetno v doglednem času spet našle pot na operne deske. Nato je pojasnjeval dodekafonizem, atonalnost, serialno glasbo, elektronsko muziko. Med predavanjem je ponazorjeval posamezne skladatelje s reprodukcijami njihovih skladb. Po zanimivem predavanju se je razvila debata.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Vlada Voršiča in njegove žene g. Mirjanke, roj. Bajlec, so dobili 3. t. m. sina. Srečni družini naše čestitke.

† Marija Piber, roj. Muhič. Iz domovine je prišlo žalostno sporočilo o smrti Marije Piber, roj. Muhič, dne 12. junija 1961. K zadnjemu počitku so jo položili dne 13. junija na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani. Rajna Marija Muhič je bila rojena leta 1880 v Postojni. Poročena je bila z Jožetom Pibrom, orožniškim poročnikom, bratom pok. župnika Pibra v Šenčurju. V srečnem zakonu se jima je rodilo 9 otrok. Najstarejši sin Joško je bil zelo nadarjen ter kulturno delaven. Umrj pa je že v 21. letu starosti. Drugi sin ing. Janez je sedaj ravnatelj električne transformatorske postaje na Ježici, hčerka Mimij je poročena z mojstrom mehanikom Predikako v Litostroju v Ljubljani. V Argentini pa žalujejo za njo: hčerka Pepca, poročena z Lojzetom Šterom, znanim strokovnjakom za gojenje kanarčkov-pevec ter večletnim sodnikom na razstavah kanarčkov-pevec, hčerka Julka, poročena s tehnikom v previjanju električnih motorjev Ernestom, hčerka Betka, poročena z Lukom Milharčičem, trgovcem s pohištvo in

Agricultural Department dal še 30 milijonov 400 tisoč dolarjev v obliki žita in drugega hranilnega blaga. V teh štirih mesecih torej 250 milijonov dolarjev.

Gospodje! Če posodite denar Buick-u ali Chevroletu, dejansko financirate General Motors. Če podprete Dodge-a ali Plymouth-a, dejansko financirate Chrysler Corporation. Podobno je, kadar financirate kako komunistično vladno, pa naj bo Titova ali Gomulkova, dejansko financirate svetovni komunizem, ki mu je glavni cilj, da nas razruši.

Nikar ne mislite, da je kaj razlike, če jim prodajamo ali dejansko dajemo živila za prehrano. Pomanjkanje hrane v komunističnih državah niso povzročile predvsem suše. Vedno so tam bile suše, kot so v nekih delih naše države. Toda, ker so poglajali kmete v mesta na industrijska dela, sedaj komunisti nimajo dovolj kmetovalcev v podeželju, da bi pridelovali hranila. In kmetje, ki so ostali po vaseh, se nočejo pretegniti pri delu, zlasti, če delajo na državnih posestvih. Ker je na zasebno posest davek zelo visok, zasebni kmetje nimajo interesa, da bi pridelali kaj več kot le za svoje lastne potrebe.

In tako se zgodi, da komunisti zakliče: „Suša! mi pa takoj damo hrano. Če bi jim je ne dali, bi te vlade morale vrniti kmete nazaj na kmetije, da bi zmanjšale svojo nesorazmerno razvite industrije. To bi bilo boljše za nas. Komunisti bi morali v gotovini plačati, če potrebujejo hrano. S tem bi se zmanjšala njihova nevarnost napram nam. Zmanjšala bi se njihova konkurenca naši industriji.

Vzemite gradnjo brodov. Tito se ima v glavnem zahvaliti pomoči od zunaj, da je razširil svojo industrijo za gradnjo brodov. V toku februarja, marca in aprila 1961 so jugoslovanske ladjedelnice dogradile ali začele graditi ali sklenile pogodbe za gradnjo 27 ladij, večinoma po 8–10 tisoč ton, med njimi tudi ena 25 tisoč tonska ladjacisterna za Sovjete, 2 ladij po 22 tisoč ton za Mystic Steamship Company, Quincy, Massachusetts, USA, medtem ko je, kot slišim, ladjedelnica Bethlehem Yards morala odpustiti delavce zaradi pomanjkanja posla. V gornje nisem vračunal 36 ladij, ki jih je Brazil obljubil naročiti v Jugoslaviji. 26 jih je po 8.500 ton, 10 pa po deset tisoč ton. Del tega posla bi verjetno prišel v ameriške ladjedelnice, če ne bi bili dajali Titu hrane, ki mu omogoča, da drži kmete pri industrijskem delu. Januarja letos je prišla v Havano jugoslovanska ladjica „Boka“ s polno opremo za pet tovarn za predelavo sadja in zelenjave. To opremo je Jugoslavija prodala Kubi. Tudi v tem slučaju je odigrala svojo vlogo preskrba s hrano, ki smo jo dali Titu v prejšnjih letih.

Čas je že, da realistično gledamo na ta posel dajanja naše pomoči po vsem širnem svetu. Prijateljev si ne moremo kupiti. Pogosto se zgodi, da tisti, ki dobijo pomoč, postanejo kljubovalni. Če bi mi dajali našo hrano tako, kot je to delala Ameriška misija pod vodstvom Herberta Hoover-a po prvi svetovni vojni, ko je Amerika nadzirala delitev naše hrane tistim, ki jim je bila namenjena, da jo bodo pojedli, bi to bilo nekaj drugega.

Pogreb ravnatelja Marka Bajuka

V zadnji številki Svob. Slovenije smo podrobno poročali o javnem delu ter glasbenem udejstvovanju prof. Marka Bajuka in o njegovih zadnjih dnevih življenja.

Iz pisma, ki smo ga sedaj dobili od pokojnikovega sina prof. Božidarja Bajuka, smo pa zvedeli še nekaj podrobnosti. Tako n. pr., da je pok. Marka Bajuka nedavno na poti v službo podrl nek motociklist tako močno, da je precej hudo padel. Ta dogodek pa je Marko Bajuk družini prikrival. To je storil tem laže, ker od padca ni imel nobenih vidnih znakov. Zadnje dni je pa to nesrečo le slučajno priznal.

Bolečine je imel hude. Tako hude, da je tri dni in dve noči ostal nepremično v naslanjaču, ker v postelji ni mogel prenašati ležanja. Pozneje so bolečine prenehale, ponovile se pa 20. junija. Tedaj je dobil več napadov. Najhujši je bil tretji, kateremu je podlegel.

Na stanovanje je prišel slovenski dušni pastir v Mendoza g. Jože Horn in opravil maziljenje s svojim duhovskim sobratom iz sosednje bolnišnice.

Novica o Bajukovi smrti se je hitro razvedela med rojaki po Mendoza in okolici. Od vseh strani so ga prihajali kropiti na mrtvaškem odru. Zlasti vsi pevci in pevke. Fantje so ob mrtvaškem odru prečuli vso noč. Prihitela sta tudi jezuita p. Rosés in p. Agüero.

Naslednjega dne — 21. junija — je bila po odobritvi mendoške škofije maša za pok. Bajuka ob njegovem mrtva-

škem odru na njegovem domu. Opravil jo je g. Jože Horn. Udeležilo se je je pa veliko mendoških Slovencev. Rojaki so nato prihajali rajnega Bajuka kropiti še vse do pogreba in se poslavljali od njega.

Pogreb je bil napovedan za ta dan za pol peto uro popoldne na mestno pokopališče Las Heras. Ob uri slovesa so štirje pokojnikovi vnuki — sinovi pokojnikovega sina prof. Božidarja — še enkrat okrasili zgornje stebre očeta z rdečimi nageljni, dvignili pokrov, zaprli krsto in jo ponesli do mrtvaškega voza. Marko Bajuk je tedaj nastopil svojo zadnjo pot, pokrit z lepimi venciter obsut s cvetjem. V pokopališki kape-li so opravili zanj obredne molitve gg. Jože Horn, župnik Ivan Tomažič, jezuit p. Agüero in stolni vikar iz Loreto. Krsto so nato obstopili mendoški pevci in svojemu pevovodji zapeli ginja-ljivo pesem v zadnje slovo. Do groba so pa nato nosili krsto pokojnikovi vnuki ter slovenski možje.

Krsto so spustili v grob, v katerem je pokopana pokojnikova žena. To je bila prisrčna želja Marka Bajuka. Pred odprtjem grobom se je od njega poslovil v imenu mendoškega Društva Slovencev g. župnik Ivan Tomažič s prisrčnimi in globoko občutenimi besedami. Vsi štirje duhovniki so vsak zase opravili še posebne molitve, nato sta pa grobarja pričela s svojim delom in pokrila krsto z Markom Bajukom s svežo prstjo.

na Ezeizi in družina Piber v San Justu. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajna pa naj v miru počiva.

SAN MARTIN

„O lepota argentinske zemlje“ je preteklo soboto govorila sanmartinski mladini gospa Danica Petriček. V obliki pravljice je ob spremljavi skiptičnih slik popeljala mladino po vseh krajih obširne Argentine, ji pokazala bariloške gore, reke, pampo, živali itd. Otroci so zanimiva izvajanja govornice spremljali z največjo pozornostjo in jo nagradili s prisrčnim ploskanjem. Tako predavanja so gotovo zelo poučna za našo mladino in zasluži gospa Petriček vso pohvalo za to delo.

BERAZATEGUI

V nedeljo, 25. junija, je bila tudi v Berazateguiju spominska proslava za slovenske žrtve. Pripravil jo je odbor Slovenskega doma s sodelovanjem tuk. šolskega tečaja.

Oder je krasil križ s slovensko zastavo in domobranskim grbom. Ob vznožju je bil med zelenjem šopek nageljnov. Zbrane rojake so zajeli v praznično razpoloženje akordi narodne himne. Sledila je recitacija epiloga „Šestnajst let pozneje“, ki ga je napisal Ivan Korošec, recitala ga je pa ga. Olga Vidmarjeva. Lučka Šterbenčeva je občuteno podala Igorjevo pesem „Sinji ore“, nato sta Lahova Kati in Vidmarjeva Nevenka zapeli pesmi „Kdor ima sree“, „Lipa zelenela je“ in „Polje, kdo bo tebe ljubil“.

Spominski govor je imel Rudolf Vidmar. S toplimi besedami se je spominjal vseh slovenskih žrtv vojne in

Tako pa na slepo dajemo našo pomoč vladam, ki jo potem prodajajo svojim lastnim državljanom. S tem ne dosežemo nič. Najmanj pa, da bi pridobili duše tistih narodov, ki bi jih želeli imeti na naši strani v sedanji vojni za svobodo na svetu.

Mislím, da je predsednik Kennedy označil sedanje stanje kot stvarno vojno — ne le hladno. Ker je res tako, kako moremo premagati svoje sovražnike? Kajti tišči, ki so odkrito proti nam, so nam v stvarni vojni sovražniki.

Gospodje! Veš veliki klub je bil osnovan 1903, da bi uvedel boljše javno upravo v San Franciscu. Tedaj sem jaz vstopil v srednjo šolo Berkeley v Kaliforniji. Dandanes ste znani po širnem svetu. Ko govorite, svet prisluhne. Ali ne bi razmislili o vsem tem, kar sem Vam skušal povedati in predstaviti v kratkem času 27 minut? Ali ne bi poskusili zaustaviti pomoči, ki jo daje naša vlada Titu in ostalim komunističnim voditeljem zaslužnjem narodov? Ti narodi so res zaslužnji.

Kakim 65 jugoslovanskim beguncem sem pomagal kolikor sem mogel, da so prišli v to našo deželo, da so ali v njej ostali, ali pa da so šli v druge svobodne dežele samo, da se jim ni bilo treba vrniti v zaslužnjeno komunistično Jugoslavijo. Morem Vam dati zagotovilo, da je res vsakdo, kdor pod komunistično živi, suženj. Izvzeti so samo komunistični voditelji in partijci.

Pomagajmo tem zaslužnjem narodom, da bodo znova dobili svojo svobodo. Pomagajmo z dejanji, z našimi deli, ne le z besedami!

komunistične revolucije, nato pa govoril udarno o potrebi samoobrambe slovenskega naroda pred komunističnimi nasilniki in morilci. Nazorno je prikazal vzrok, namen in cilje slovenskih protikomunističnih borcev ter vse opozarjal na veliko žrtv prodanih slovenskih junakov. Vse je pozival, naj vztrajajo na poti, ki so nam jo začrtali naši nepozabni bratje.

Simbolična vaja po navepu pesmi „Naprej zastava Slave“, ki so jo izvadomovina“. S skrbno naštudiranim izvajanjem in ubrano pesmijo, so deklice jali dečki, je pokazala pripravljenost in voljo za nadaljevanje borbe proti komunističnemu nasilniku, s prizorom „Mladi rod se vrača“ so pa otroci nazorno in doživeto poudarjali vso vred-

„ČRNA ŽENA“ V LANUSU

Igralska družina v Slovenski vasi je v svojem razvoju krenila korak naprej. Segla je po daljšem in zahtevnem delu v repertoarju slovenskih ljudskih iger in pod vodstvom režiserja g. Maksa Jana postavila na oder (scena je bila delo g. Slavka Revna) igro iz časov turških vpadov in kmečkih uporov — Črne žene. Režiser je pokazal, da ima izredno dobro roko za pravi tempo in učinkovito obdelavo posameznih prizorov, izbor sodelavcev pa je pokazal, da ima slovenska skupina dobro in lepo vigrano skupino ljubiteljev in gojiteljev gledališke umetnosti.

Glavne vloge so slonele na oblikovanju glavnih ženskih oseb: Črna žena je igrala gđ. Anica Pelan, ki je kot Nigana nakazala celo vrsto izredno lepih lastnosti. Vživitev je bila popolna, podajanje umerjeno, obvladanje besedila jasno in prijetno, vse pravilno zadržano; res zelo dobra moč in poročstvo za lep razvoj celotne igralske družine. Isto velja za gđ. Anico Suhadolnik, ki je bila v vlogi Zalke nad vse prepričljiva, iskrena in v izrazu globoko občutna. V obvladanju prostora je bila lepo uravnotežena, da se je predvajanje vse skupine podrejalo harmoniji njene igre. Francka (Mojea Zabukovec) in Dobruša (Bara Jan) sta dovršeno podali svoji vlogi, dasi je bilo njuno delo omejeno le na nekaj krajših prizorov.

Franca Bregar (Fr. Stanič) je nosil glavno breme. Ustvaril je lepo zaokroženo pojmovano podobo goranjskega posestnika in se vedno lepo vskladal vlogama glavnih soigralk. (Sploh je bila ta skladnost gotovo ena največjih odlik režije.) Že rutiniranega igralca ljudskih iger je podal Štefcelj (Tone Novljan), ki je bil domisel in izviren oblikovalec igralca, ki mora znati razvzlati vse težave, ne da bi pri tem ustvarjal vtis narejenosti. V njem ima lanuška skupina enega izmed stebrov. Sledil mu je zvesto in pogumno Primož (Ciril Jan), ki vsekakor kaže veliko vrlin dobrega igralca. Ima dober organ in pravo samozavest, oboje pa je trdna opora za razmah talenta. Tine (Tone Burja) je tudi imel priliko, da je pokazal, kakšne vloge mu bodo prišle, saj bo mogel v njih pokazati še bolj vso svojo sposobnost. Franček (Sandi Cris-cuoli), Matija (Slavko Reven), Anže (Ivan Rauh) so v svojih manjših vlogah dobro izpopolnili celotno sliko podajanja, v nekaterih prizorih pa je celota zadihala tako, da se vidi lepa pot, ki jo je igralska skupina Slovenske va-

Vsak teden ena

NAZAJ V PLANINSKI RAJ

Simon Gregorič

*Pod trto bivam zdaj
v deželi rajsko mili,
srce pa gor mi sili
nazaj v planinski raj.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
goré še krije sneg.
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*Glej ta dolinski svet,
te zlate vinske griče,
te nič, te nič ne miče
njih južni sad in cvet?
Zakaj nazaj?
Nazaj v planinski raj!*

*In to ti nič ni mar,
da dragi srčno vđani
ti kličejo: „Ostani,
nikar od tod, nikar!“
Zakaj nazaj?
Ne vprašajte zakaj!*

*O, zlatih dni spomin,
me vleče na planine,
po njih srce mi gine,
saj jaz planin sem sin!
Tedaj nazaj,
nazaj v planinski raj!*

nost trpljenja in veličino ljubezni do domovine. Sledila je simbolična vaja deklic po navepu pesmi „Bodi zdrava v pestrosti narodnih barv ljubko in lepo izrazile požrtev domovini.

Proslavo je zaključila pesem „Oče, mati, bratje in sestre“. Vse točke so lepo izpadle, zlasti prizor v režiji učiteljice gđe. Šemrovove in simbolična vaja, ki jih je pripravila in mladino naučila g. Pavlina L. Koroščeva. Ona je tudi sestavila celotni program spominske proslave.

Predsednik Slovenskega doma Jan-ko Šterbenec se je zahvalil vsem sodelavcem za uspešno spominsko proslavo, občinstvu pa za lepo udeležbo. Vse je pozval, naj še naprej vztrajajo v delu za slovensko skupnost.

si že prehodila in se s tem usposobila za težja in zahtevnejša dela. Napor in požrtvovalnost skupine je resnično zaslužila odobravanje in hvaležnost, ki je prevela občinstvo na obeh predstavah in je v nedeljo dvorano v celoti napolnila. Uprizoritev Črne žene je potrdila vero igralcev, ki se posvečujejo gojitvi igranja, sebi v rast in izpopolnjevanje, pri drugih pa mnoge ljubce do slovenskega jezika in vero v ohranitev in zmago vrednot, ki so nas ohranjale v domovini in jih moramo znati ohraniti tudi v zamejstvu.

Posamezne pevske vlože je izvajal moški zbor pod vodstvom g. Špacapana. Odpel jih je ubrano in zadržano, kakor je to pač terjala celotna zamisel prireditve.

Bil je lep popoldan slovenske ljudske igre in v Slovenski vasi se to delo res lepo razvija in uveljavlja, saj je prav za letošnjo sezono na sporedu še cela vrsta uprizoritev sličnih del. Vsem lepo čestitam, obiskovalci iz Slovenske vasi in od drugod pa so s svojo udeležbo pokazali, da tako delo cenijo in so zanj tudi hvaležni.

Marsikdo ne ve, da je družba PROMET SRL (Brata Kristof) doslej izposlovala predvsem slovenskim rojakom v Argentini že več milijonov pesov obresti. Tega dejstva sicer res ni potrebno obesati na veliki zvon, toda če pomislimo, za koliko milijonov pesov bi poleg tega slovenska skupnost v Argentini bila lahko še bolj bogata, pa takih stvari ne smemo zamolčati.

Tisti denar, ki ga kljub vsem opozorilom marsikateri rojak še vedno hrani doma, bi mu v tem času lahko prinesel prenekateri tisočak v obrestih, argentinskemu gospodarstvu pa bi pomagal — deloma vsaj — k večjemu razmahu. Saj vsak bankovec, ki ga po nepotrebnem hraniti doma, predstavlja del tovarne, ki ne obratuje, del stroja, ki stoji, del hiše, ki se ne more zgraditi ali del ceste, ki jo je še treba tlakovati. Živimo pa v okolju, kjer ljudje na splošno preveč trošijo in premalo hranijo, zato imajo prihranki — v obliki obresti — tako visoko ceno.

Zato se tudi Ti, dragi rojak, čimprej odloči in ne hrani nesmiselno denarja doma. Če si pa v zadregi, kako in kje bi ga naložil, se pa posvetaj pri PROMET-u. Tak posvet bo Tebi samo v korist.

PROMET SRL, 25 de Mayo 533-3 Buenos Aires, T.E. 31-6435 in 32-7712.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Župnija Marije Pomagaj ima izven Toronta obširno pristavo, ki je priljubljena izletna točka članom farnih organizacij zlasti v vročih poletnih mesecih. Sedanji župnik pri fari Marije Pomagaj Andrej Prebil pa je pristavi dal širši in globlji narodni pomen in nalogo. Stoji namreč na stališču, da naj bi dobro urejeno letovišče „bilo skupno zbirališče in skupno okrevališče ne le vseh Slovencev iz Toronta, marveč vseh Slovencev iz vse Kanade, pravtako pa tudi iz bližnjih krajev sosednjih Združenih držav Amerike“. Na njegovo pobudo se je sestavil medžupnijski odbor za letovišče, ki je odgovoren obema župnikoma slov. župnij. Ta odbor zbira tudi prispevke za ureditev letoviškega

PO ŠPORTNEM SVETU

Nov južnoameriški rekord na 200 m hrbtno je postavil argentinski plavalec Pedro Diz s časom 2:19,2. Svetovni rekord drži MacKiKnel (ZDA) s 2:17. Dober čas je postavil na 100 m metuljček tudi L. Nicolao s 59,8. Yas je 8 sek. slabši od argentinskega rekorda, ki ga drži isti plavalec.

Smučarski klub Jezersko je 21. maja izvedel pri Češki koči tekmovalno v slalomu. Proga je bila dolga 400 m s 40 vrati in jo je bilo treba prevoziti dvakrat. Pri članih je zmagal Jamnik (Triglav, Kranj) pri mladincih Guček (Enotnost, Lj.), pri članicah pa Fanelova (Enotnost) pred Angeletovo (Triglav).

V Slovensko-hrvaški košarkarski ligi, v kateri igra 5 slovenskih in 5 hrvaških klubov, je po petem kolu prevzela vodstvo Ljubljana z 8 točkami. Ostali slovenski klubi so Slovan (Lj.) Maribor, Triglav (Kranj) in Rudar

ŠAH

II. TURNIR „MOJE ŠINKOVEC“

V nedeljo, 2. t. m., je bilo odigrano v Mladinskem domu (Ramos Mejía) II. kolo letošnjega centralnega turnirja. Ob „kibiciranju“ — nekajkrat morda celo preveč navdušenem — številnih šahistov je potekala štirurna borba. Tudi to pot so bila v dvorani razstavljena dragocena darila, ki so vzbujala občudovanje obiskovalcev.

Zdravstveno stanje ni dopustilo, da bi se Močnik udeležil turnirja in tako je vodstvo sporočilo, da bo njegovo mesto v izboru zasedel Ivan Mehle.

Rezultati II. kola: Buda—Marolt 0:1, Kupc—Šušteršič (do 30. poteze povsem enakovredna igra) 0:1, Geržinič—Majcen 1:0, Prelog—Bujas (napeta, skoraj do konca izenačena partija) 1:0, Mehle—Baraga (kljub dobli kvaliteti sredi igre je Mehle — verjetno eden izmed „presenečenj“ tega turnirja — naposled moral položiti kralja) 0:1. Počival je Postelner. Prekinjena partija iz 1. kola: Baraga—Prelog 0:1.

V 3. kolu, ki bo 9. t. m. ob 16, v istih prostorih, se bodo srečali: Bujas—Mehle, Majcen—Prelog, Šušteršič—Geržinič, Marolt—Kunc, Postelner—Buda. Prvoimenovani imajo bele figure. Počiva Baraga.

Čeprav bo turnir zaradi igralcev, ki se povečini doslej še nikoli niso srečali na turnirjih, poln presenečenj in čeprav si trenutno kar štirje delijo prvo mesto (Geržinič, Marolt, Prelog in Šušteršič,

naselja „Uradna“ otvoritev letovišča je bila letos 4. junija. Dopoldne je bila najprej maša, nato pa slovesna telovska procesija. Po procesiji je bila družabna prireditev.

Na občnem zboru Slovenske telovadne zveze je bil izvoljen za starost Frank Grmek, podstarosta Frank Arhar, tajnico Lela Grmek, blagajničarko Nada Mušič, načelnika Ivan Celar, podnačelnico pa Cveta Arhar. V tem letu namerava telovadna zveza pripraviti telovadno akademijo ter sodelovati pri Slovenskem dnevu.

Odelek Slov. kat. akad. starešinstva v Kanadi ima redne mesečne sestanke. Na zadnjem je govoril prof. Lojze Ambrožič o sodobni katoliški razlagi Sv. pisma.

vsak z dvema točkama), se bo verjetno že na naslednjem kolu začel kazati obris dokončne slike.

Zaključek šah. turnirja „Našega doma“

V soboto, 17. junija ob 23.15 je Bogos Kosančič zaključil šahovski turnir „Našega doma“. Po kratkem govoru je razdelil nagrade igralcem, ki so zasedli tri prva mesta. Prvak je dobil lep pokal v trajno last. Drugi in tretji pa medalje. Po tem so pa prejšnji bojevniki na črnih in belih poljih še enkrat obstopili mize, tokrat so segali ne po šahovskih figurah, temveč po kozarcih in dobri zakuski, ki jo je pripravil pokrovitelj. Pri zaključku so bili navzoči tudi predsednik N. D. L. Zakrajšek, tajnik M. Indihar, člani odbora Rud. Keršič in ostali tako, da je bilo res prijetno občutje, saj so bili vsi zadovoljni, prireditelj kakor zmagovalci ter premaganci.

S strani poteka turnirja je bilo še nekaj nedostatkov. Udeležba bi bila lahko še večja, saj je še nekaj igralcev, ki bi se lahko potegovali tudi za prva mesta, a na žalost niso mogli sodelovati to leto. Kot je bilo pričakovati, je prvo mesto osvojil Mehle, ki je skozi cel turnir igral vsestranski zelo stabilno, tako da praktično ni bilo resnejšega nasprotnika razen Benka, ki pa je ravno za zaključek manjkal ter je partijo po šahovskih pravilih izgubil in s tem padel na tretje mesto. Ostala mesta so zasedli več ali manj še poznani šahisti in sicer 4. Jereb, 5. Trpin in 6. Oven. To so igralci, ki bodo zastopali Naš dom na medklubskih srečanjih.

Končna lestvica pa je sledeča:

1. Mehle I. ...	12	11	1	0	11%
2. Močnik F. ...	12	10	2	0	11
3. Benko F. ...	12	9	2	1	10
4. Jereb J. ...	12	8	0	4	8
5. Trpin F. ...	12	8	0	4	8
6. Oven I. ...	12	6	1	5	6%
7. Dolenc V. ...	12	6	0	6	6
8. Oblak C. ...	12	4	1	7	4%
9. Erjavac S. ...	12	3	2	7	4
10. Grilj M. ...	12	4	0	8	4
11. Vidmar M. ...	12	1	2	9	2
12. Indihar M. ...	12	1	1	10	1%
13. Indihar L. ...	12	1	1	10	1%

Na mednarodnem šahovskem turnirju v Zuerihu v Švici je prvo mesto zasedel Keres (ZSSR) pred sodržavljancem Petrosjanom in Gligoričem, sedma mesto je zasedel Matulović (—).

PRIREDITVE

JULIJ

Sobota, 8.: Članski sestanek Slov. kat. akad. starešinstva ob 19 v Slov. hiši. Izprava o mlad. vprašanju.

Nedelja, 9.: Informativni sestanek članov in prijateljev Slomškovega doma ob 10 v Slomškovem domu, Castelli 28, R. Mejía.

V Našem domu v San Justu, H. Irigoyen 2756, od 10 naprej koline. Od 3 naprej igra Moulin Rouge! V Slovenski vasi nogometna tekma moštve SFZ Morón, San Martín in Lanús.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 3 popoldne prijateljski sestanek fantov in mož iz biv. begunskega taborišča v Tranju.

Sobota, 15.: VI. kulturni večer SKA; Bralna predstava Sartrove enodejanske „Zaprta vrata“. Bullrich, Saradi 41, Capital.

V Slovenskem domu v San Martinu popoldne roditeljski sestanek in skiptične slike za mladino: Sprehod po Sloveniji, zvečer ob 10 istotam družabna prireditev s kolonami. Nedelja, 16.: V Slov. domu v San Martinu ob 10 dop. predavanja Roberta Petrička o lepotah argentinske zemlje. Skiptične slike.

Slomškov mladinski oder v R. Mejiji ob 16 v dvorani s. dominikank gledališka predstava „Kekec in Moica“.

Koline v Slovenski vasi. Sobota, 22.: V Slov. domu v San Martinu ob 17 spominška proslava ob 3. obletnici smrti svet. K. Škulja.

Nedelja, 23.: Po slov. sv. maši v San Martinu obisk groba svet. Škulja na pokopališču v San Martinu. Ciudadelski oder ob 16 Sommerset-Debevec: Sveti plamen.

Nedelja, 29.: V San Martinu ob 10 sestanek vseh članov in članic zadruge Slovenski dom.

OBVESTILA

Članski sestanek Slov. kat. akad. starešinstva bo v soboto, dne 8. julija, ob 19 v Slovenski hiši na Ramón Falconu 4158. Na sporedu je razprava o mladinskem vprašanju. Lepo vabi — odbor.

Naš dom v San Justu pripravlja za rojake na drž. praznik 9. julija koline. Pripravljene bodo izvrstne domače kravice, pečenice in slastna svinjska pečenka. Za dobro kapljico bo poskrbljeno. Vsi iskreno vabljeni. Koline bodo že od 10 dopoldne naprej.

Vse fante in može iz biv. taborišča Trani v Italiji vabimo na prijateljski sestanek, ki bo v nedeljo, dne 9. julija, ob treh popoldne v Slovenskem domu v San Martinu.

Informativni sestanek članov in prijateljev Slomškovega doma, bo v nedeljo, 9. julija, ob 10 dopoldne v društvenih prostorih, Castelli 28. Pogovorili se bomo o dosedanjem delu in ureditvi prostorov. Lepo vabljeni!

Prihodno nedeljo, 9. julija, bosta nogometni moštvi odseka SFZ iz Morona in San Martina prijateljsko obiskala odsek SFZ Lanús. Odigral se bo turnir med tremi za pokal. Opoldne bo za vse pripravljen asado.

VI. kulturni večer SKA v soboto, 15. julija bo kot običajno v dvorani pri Bullrichu (Sarandí 41, Cap.). Posvečen je dramati J. P. Sartra. Člani Gledališkega odseka bodo v slozu bralnega gledališča izvajali v režiji Nikolaja Jelčnika Sartrovo enodejanko „Zaprta

vrata“. Spremno besedo o avtorju in njegovi dramati bo govoril pisatelj Ruda Jurčec. Začetek predstave bo točno ob sedmih zvečer.

Za nedeljo, 6. avgusta, popoldne pripravljamo študentje Škofovega zavoda svojo akademijo v mestu. Prosimo vse domove in organizacije, da bi upoštevali pri svojih programih to prireditev. Odbor.

V nedeljo, 3. septembra, otvoritev Slomškovega doma v Ramos Mejiji.

LOJZE NOVAK

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO

Bumar, SRL

Av. de Mayo 302 — Ramos Mejía

T. E.: 658-7083

Vam nudi vse to najboljše kakovosti in najboljših znamk na dolgoročno odplačevanje brez jamstva drugih oseb. Kličite po telefonu in se boste pričali. Pridem tudi na dom. In ne pozabite: Nudimo samo prvovrstno blago.

DR. ADRIAN SELESTRIN

bivši profesor v Zagrebu

ordinira: Viamonte 752, 3. nadstr. vsak torek in četrtek od 17—20 (ob sobotah po dogovoru) T. E. 31-6540 in 31-7185

SLOVENSKI DOM v San Martinu

bo imel v soboto, dne 15. julija zvečer

KOLINE

obstoječe iz pravih domačih kravic, pečenic, svinjske pečenke in domačega kislega zelja.

Začetek ob 19.

Ulica Córdoba 129.

CIUADELSKI ODER

Nedelja, 23. julija ob 6

Sommerset-Debevec

SVETI PLAMEN

drama

SLOVENSKA HRANILNICA

(Alvarado 350, Ramos Mejía)

obvešča vlagatelje, da je s 1. julijem 61. začela obrestovati navadne vloge po 15%, vezane pa po 18%.

Pesojila pod dosedanjimi pogoji.

VARNA NALOŽBA

Debelga prašiča smo zaklali spet, klobas smo naredili šeststopen, na pečenko z zeljem nismo pozabili, z najboljšim vincom bomo jo zalili...

...v nedeljo, 9. julija 1961 v Našem domu v San Justu, kjer bo celodnevna

ZIMSKA VESELICA

S KOLINAMI.

Začetek že ob 10 dopoldne. Popoldne ob 3 pa bo orkester „MOULIN ROUGE“ igral tako, kot je za slovenske koline primerno.

Hip. Yrigoyen 2756

San Justo

SLOVENSKO TRGOVSKO PODJETJE

ŠEME — BIDOVEC

ELEKTRIČNI APARATI — KUHNJSKE POTREBŠČINE PRAKTIČNA DARILA

Avda. de Mayo 2416

T. E. 658-9044

Ramos Mejía

Po najnižjih cenah in na dolgoročno odplačevanje Vam nudimo: Radio combinado, loščilce, sesalce, ojačevalce, likalnice, mešalce Peči, štedilnike, šivalne stroje — vse vrste kuhinjske posode, servise Brivske aparate, svetilke na plin, baterije.

Sporočite svoj naslov po telefonu in Vas obiščemo na domu.

Odpri tudi ob sobotah popoldne.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1961: za Argentino \$ 430.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

SLOVENSKO MLADINSKI ODER

V nedeljo, 16. julija ob 16

v dvorani sester dominikank poleg farne cerkve v Ramos Mejía

KEKEC IN MOJCA

Mladinska igra s petjem

v treh dejanjih

po znani Vandotovi povesti

„Kekec na volji sledi“

Režiser: Ema Kessler-Blejec
Pevske točke: Nuša Kristan
Scena: Pintar Valentin

Vstopnice v predprodaji pri odbornikih Slomškovega doma

V NEDELJO, 16. JULIJA

KOLINE

v Slovenski vasi

Kot vedno: vesela godba in dobra postrežba
Začetek ob 12

Društvo Slovenska vas Lanús

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

GORIŠKA IN PRIMORSKA

OB DVEH VOLITVAH

Volitve na Goriškem — upravne in pokrajinske, ter volitve v univerzitetni svet tržaške univerze so spet dokazale, koliko je Titovim komunistom za slovenstvo. Ponovno so titovci in tudi posredno nekateri tako zvani neodvisni ali celo tisti, ki se edini čutijo edino prave Slovence, ki se zbirajo okoli tržaškega Novega lista, da jim je bolj za italijanske socialiste in komuniste kot pa za Slovence. Čeprav se skuša Novi list prati, a je milo precej šibko... Že v tretje so zavedni slovenski akademiki na tržaški univerzi postavili svojo listo Adria. Prvič so dobili dva zastopnika, na zadnjih dveh volitvah pa po enega. Za volitve med akademiki pa sploh ni bilo dosti zanimanja, saj je volilo samo 50% upravičencev. Adria je dobila 61 glasov. Zmagala pa je Intesa Cattolica s 494 glasovi in dobila 12 zastopnikov, levičarji iz UGI 324 glasov (8), liberalci 249 (6), neofašisti 243 (5).

Novi list je v poročilu o volitvah zapisal na prvem mestu, da sta na levičarski listi bila izvoljena tudi dva Slovenca, šele nato pa omenil, da je na slovenski listi bil izvoljen tudi en Slovenec. Nismo pa zasledili v tem listu pred volitvami nobenega člana, naj bi slovenski akademiki volili listo Adria.

Upravne volitve in volitve v pokrajinski svet so bile na Goriškem 28. maja. Žal se ne moremo postreči bralcem z izidi. Slovenska lista je postavila lastne kandidate za občinske volitve v Gorici ter v slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje in Števerjan ter za pokrajinske volitve. Nosilec liste v Gorici je bil dr. Anton Kacin.

Titovci niso postavili lastne liste, ne za goriške občinske niti pokrajinske volitve, ampak so se udeležili nekateri

na listi Nennijeve Italijanske socialistične stranke, nekateri pa na listi KPI. Vzrok za to je deloma stalno padanje glasov v Gorici, deloma pa tudi titovska politika, ki daje večji poudarek socialnemu razrednemu boju.

Tržaški Novi list, ki se vedno „bori za slovensko edinstvo“ pred volitvami ni napisal nobenega članka, kjer bi se jasno izrazil. V kratkih noticah je poročal o volilnih listah. Tako je med drugim zapisal, da „si slovenski volilci niso na jasnem, kam jih bodo potegnili vodstva raznih političnih struj“ in da „slovenski volilec dobro razume, da manjšina ne more odločevati v svetovnonazorskem merilu, ampak da se mora boriti le za vsakdanje praktične udejstviti manjšinskih pravic in za svoj narodni obstoj“. V poročilu o listah v Gorici Novi list omenja skupno listo Slovenske demokratske zveze in Katoliške skupnosti na zadnjem mestu v štirih vrsticah, potem ko obde vse italijanske liste in seveda navede vse titovce, ki kandidirajo na italijanskih listah in zaključil: Na seznamu dvajsetih kandidatov so dr. Kacin in hči (sic), dr. Šfiligoj, prof. Andrej Makuc itd.

Tik pred volitvami se v št. 350 takele bere: „Ko je naš list ponovno pričel z izhajanjem, je v prvi številki napisal načelno izjavo, da bo dvigal narodni ponos in se boril za enakopravnost na vseh področjih javnega življenja. Isto načelo, da se zavzema za pravice Slovencev v duhu krščanskih in demokratičnih načel je vzela v svoj program tudi Slov. kršč. socialna zveza (SZSZ).

Spričo današnjih volitev moramo ponovno pojasniti svoje stališče. Naš list in SKSZ sta vedno poudarjala potrebo skupnega nastopa vseh Sloven-

cev v Italiji. Zato poudarjata dolžnost pritegniti vse skupine in struje naše manjšine k skupnemu delu, ne da bi jih kdo samozvano in diktatorsko odriival.

Da se ne cepijo slovenski glasovi in da se kljub samolastnemu nastopanju nekaterih ne pokaže prevelika razcepljenost, se je SKSZ odrekla samostojnemu nastopu.

Ker je v Gorici vložena samo ena slovenska lista, in ker nam gre predvsem za dokaz obstoja našega življa, priporočamo volilec, naj odda glas tej listi. Kakršnen drugačen nasvet bi ne mogel biti v skladu z našim načelom, in dosedanjim političnim in narodnim delovanjem.

Ker pa nekateri kandidati te liste niso pokazali, da jim gre za resnično skupnost in enotno usmerjenost večine našega ljudstva, opozarjamo volilce, naj se poslužijo postavne pravice in izbirajo med osebam in omenjeni listi“ (Morejo oddati preferenčni glas določenemu kandidatu, op. u.).

Ta članek je Novi list tik pred volitvami prinesel izzvan od Katoliškega glasu, ki je očital skupini ob Novem listu, da ni brez krivde, če so Slovenci na nekaterih italijanskih listah. Prej pa ni objavil nobenega načelnega članka, ampak je samo mimogrede omenjal, da nastopa na teh volitvah tudi čisto slovenska lista. Je pač res molčal, „modro molčal“, a pisal tudi, da se iz razgovorov z „občinarji sliši, da se ne bodo dosti ozirali na stranke, ampak na osebe... ter da si ti „želijo, da bi se odgovorni ljudje zdramili in sestavili tako stranko, ki bo upoštevala želje vseh občinarjev“. Vsekakor je treba priznati, da vodi skupina okoli Novega lista odlično propagando za osebe, ne pa za stranke; čeprav te osebe nastopajo na italijanskih listah.